

Příčiny a prevence duševních poruch

Pavel Dousek

Psychiatrická klinika 1.LF UK a VFN

Bakalář

MKN-10: Poruchy duševní a poruchy chování

- **F00–F09 Organické duševní poruchy včetně symptomatických**
- **F10–F19 Poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním psychoaktivních látek**
- **F20–F29 Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy**
- **F30–F39 Afektivní poruchy (poruchy nálady)**
- **F40–F48 Neurotické, stresové a somatoformní poruchy**
- **F50–F59 Syndromy poruch chování, spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktory**
- **F60–F69 Poruchy osobnosti a chování u dospělých**
- **F70–F79 Mentální retardace**
- **F80–F89 Poruchy psychického vývoje**
- **F90–F98 Poruchy chování a emocí se začátkem obvykle v dětství a v dospívání**
- **F99 Neurčená duševní porucha**

Příčiny duševních poruch

- **Genetické**
- **Negenetické**
 - Biologické
 - Faktory prostředí
 - Sociální
 - Psychologické
 - Kulturní
 - Rodinné
 - jiné

Příčiny duševních poruch

- Dodnes neznáme přesnou příčinu většiny duševních poruch
- Máme mnoho dílčích poznatků
- Mnoho duševních poruch má příčin několik až mnoho

Genetické příčiny

- Jsou vrozené
- Často se ale neprojevují ihned
- Velmi často jde o zvýšenou pravděpodobnost výskytu

Genetické příčiny

- ADHD
- Autismus
- Schizofrenie
- Bipolární afektivní porucha
- Závislosti

- Různé syndromy s mentální retardací (např. Downův syndrom)

Prenatální faktory

- **Odchylka při vývoji určitých mozkových struktur s různým genetickým podílem**
- **Některé druhy mentální retardace**
- **Poruchy sexuální identity**
- **Poruchy sexuální orientace**

Perinatální faktory

- Doba kolem porodu
- Úroveň okysličování mozku před porodem
- Porod a jeho průběh
- Porodní hmotnost
- Novorozenecká žloutenka

Biologické faktory během života

- Úrazy hlavy
- Infekční onemocnění (syfilis)
 - Celková
 - Meningitidy
 - Encefalitidy
- Neurologická onemocnění
- Autoimunitní onemocnění
- Interní onemocnění (vč. endokrinních)

Působení chemických látek

- **Otravy, především chronické**
- **Zneužívání psychoaktivních látek**

Vulnerabilita

- **Většina hlavních skupin poruch v psychiatrii (schizofrenie, poruchy nálady, závislost na alkoholu a návykových látkách atd.) má heterogenní etiologii**
- **Při stejném nebo podobném klinickém obrazu existují různé genetické podmínění (komplexní geny pro vulnerabilitu k onemocnění)**

Prevence duševních poruch

- **Primární prevence - (předcházení zdravotních a sociálních problémů, např.časné rozpoznání fenylketonurie, nebo zvýšená věkové hranice pro konzumaci legálních, ale potenciálně návykových)**
- **Sekundární prevence – (včasné rozpoznání (příp. i vyhledání) sociálních a zdravotních problémů, které již vznikly a jejich odborná náprava(léčba), zamezení rozšiřování negativního zdravotního či sociálního jevu**

Prevence duševních poruch

- Terciální prevence - předcházení dalším škodám v důsledku onemocnění (prevence relapsu) nebo i léčby (dispenzarizace)

Prevence duševních poruch

- Efektivní prevence
- Specifická prevence
- Nespecifická prevence